

Volumen Epistolarum, Qvas Romani Pontifices, Gregorijs III., Stephanvs III., Zacharias I., Pavlvs I., Stephanvs IV., Adrianvs et Pseudopapa Constantinus miserunt& reges Francorvm, Carolvm Martellvm, ...

Gretser, Jacob

[München], 1613

Jtem Epistola eiusdem ad Domnum Pippinum regem per Folradum Capellanum & Georgium Episcopum atq[ue] Ioannem Sacellarium. Post mortem Haistulfi directa, in qua continetur gratiarum actiones, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65166](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65166)

Item Epistola eiusdem ad Dominum Pippinum regem per Folradum Capellanum & Georgium Episcopum atq; Ioannem Sacellarium. Post mortem * Haisulsi directi, in qua continetur gratiarum actiones, & benedictiones vberissima pro victoria & restitutione sanctæ Dei Ecclesie, poscens in futurum ea qua deerant restituenda.

* Mortuus est Anno Christi 756

VIII.

DOMNO excellentissimo filio & nostro spiritali compatri Pippino Regi Francorum, & Patricio Romanorum, Stephanus Papa. Explere lingua, Excellentissime fili, non valemus, quantum tuo opere, tua vita delectamur, facta quippe diebus nostris virtute diuinâ miracula vidimus, quod per Excellentiam tuam sancta omnium Ecclesiarum Dei mater & caput, fundamentum fidei Christianæ, Romana Ecclesia; quæ valde ab hostium impugnatione periculorum impugnationibus lamentabatur, magna nunc gaudij soliditate, nimirum est translata atq; confirmata, & mœrentes Christianorum animæ tuo fortissimo præsidio maximè sunt releuata lætitia; pro quo in vestro opere & nostra exultatione libet cum Angelis exclamare; *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Et quia elapso anno, isto in tempore, valdè ab hostium depopulosa impugnatione sauciati, & vltra citraq; circumdati affligebamur, nunc autem tuo potentissimo auxilio erepti ab imminentibus periculis, immenso exultamus gaudio, & benedicentes nomen Domini cum psalmographo consona dicimus voce, *Hæc est immutatio dexteræ altissimi.* Et rursum; *Ad vesperum demorabitur fletus, & ad matutini-*

Exstat apud Bar. Tom. 9. Anno 756. & Cent. 8. cap. 10.

* Ita quoque Centur. sed Bar. Quæ valde ab hostium impugnationibus lamentabatur. Luc. 2.

psal. 76.

2^a Cor. 29.

tutinum letitia; cuius enim vel saxeam pectus tam benigno opere à tua præclarâ bonitate peracto cognitoque, non statim in omnipotentis Dei laudibus, atq; in tuâ Excellentia amorem mollescat? Hæc me, fautor, Excellentissime fili, & spiritualis Compater, quæ per te mirabiliter facta sunt, sæpè conuenientibus ex vniuerso orbe terrarum nationibus, dicere, sæpè cum eis pariter admirari delectat, & extensa voce mellifluæ tuæ Excellentia laudes persoluere indeficienter, hæc me plerumque etiam in momento horarum excitant inflexibili oculo pro immensa bonitatis tuæ & vniuersæ gentis Francorum sospitate omnipotentis Deo fundere preces. Denique, amantissime & à Deo inspirate victor felix, & diuina prouidentia fortissime Rex, qualiter beatus Petrus Apostolorum princeps tuæ deuotionis affectum: quem pro eius causa decertans adhibuisti, suscepit, ipsa cunctis li-

Prouer. 15.

quido vita vestra testatur; scriptum quippe, *vota iustorum placabilia*, libet quippe omnino, Excellentissime fili, tuæ bonitati magnas gratiarum persoluere laudes, & nomen Domini, pro tam maxima benignitate glorificantes exhilaratâ voce canere;

Luc. 1.

Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitans plebem suam, & redemptionem facere cupiens populo suo, suscitauit te nobis, Christianissime victor nostris diebus fortissimum liberatorem, quid enim aliud, quam nouum te dixerim Moysen, & præfulgidum asseram Dauid Regem, quoniam quemadmodum illi ab oppressionibus allophylorum populum Dei liberauerunt; ita quoq; tu, benedicte à Deo victor, fortissime Rex, tuo certamine, Ecclesiam Dei, & eius afflictum populum, ab hostium inpugnatione eruere studuisti.

Bene-

Benedictus es, eximie fili, à Deo excelfo, qui fecit cœlum & terram: Et benedictus DEVS, quo protegente, hostes in manibus tuis sunt, benedicat tibi Dominus pulchritudo iustitiæ, & tuos amantissimos natos, meosque spiritales filios, Domnum, Carolum & Carolomannum, à Deo institutos Reges Francorum, & Patricios Romanorum, cum Christianissima eorum matre, excellentissima Regina, dulcissimaque coniuge, fidele Dei, spirituali nostra commatre, tueatur, & in omnibus protegat, dilaret DEVS semen vestrum, & benedicat in æternum, atque solium regni fruendum perenniter concedat, & vniuersam gentem Francorum, sub vestra ditione permanentem illasam custodiat.

Vale in Domino Rex benignissime, quia per te sanctæ Dei Ecclesiæ inimici humiliati sunt, & magna lætitia ipsa sancta Dei Ecclesia est releuata, & eius peculiaris populus iocundatur & per te benedictus dicitur, pro quo & eius benedictio super te plenius est effusa, gaudium enim vberimum in vniuersum orbem terrarum intulisti, magna sunt hæc, & omnipotentis DEI laudibus tribuenda, sed inter hæc misericordissimi Dei nostri clementiam, indefinenter petimus, vt cœlestis sui regni * gaudia

* B. & C.
gaudio vobis
tribuat
vicissitudi-
nera.

Quapropter cum magna fiducia, tanquam præsentialiter, coram tuo mellifluo consistens aspectu flexis genibus petens peto te, & omnino coram DEO viuo deprecor, vt iubeas firmiter in hoc bono opere, sicut certè confidimus vsque

in finem permanere pro sanctæ DEI Ecclesiæ perfecta exultatione & eius populi deliberatione, & integra securitate, & plenariam iusticiam eisdem DEI Ecclesiæ tribuere digneris, atque optimum & velocem finem, in causâ fautoris tui B. Petri, adhibere iubeas, ut ciuitates reliquas, quæ sub vniuersi Dominij ditione erant connexæ, atque constitutos fines, territoria, etiam loca & saltora, in integro matri tuæ spirituali sanctæ Ecclesiæ restituere præcipiatis, ut populus Dei, quem à manibus inimicorum redemisti, in magna securitate & delectatione, tuo auxilio adiutus, viuere valeat, quoniam & filius noster Deo amabilis Folradus, fidelis vester, omnia conspiciens* satisfactus est, quod nequaquam ipse populus viuere possit extra eorum fines, & territoria atque possessiones, absque ciuitatibus illis, quæ semper cum eis sub vniuersi dominij ditione erant connexæ; peto te fili, peto te coram Deo viuo, & fortiter coniuro, Spiritalis Compater, ut in hoc bono opere perfectius maneat, & non hominum blandimentis aut suasionibus, vel promissionibus, quod absit, faueas & in aliam declines partem, sed magis verè timens Deum, omnia, quæ beato Petro sub iure iurando promisisti, adimplere iubeas* & sicut cœpisti, plenariam iusticiam illi impertire.

Etenim tyrannus ille, sequax Diaboli, Haistulfus deuorator sanguinum Christianorum, Ecclesiarum, Dei destructor, diuino ictu percussus est, & in inferni voraginem demersus, in ipsis quippe diebus, quibus hanc Romanam urbem deuastandam profectus est, post anni spatij circulum, ita diuino mucrone percussus est, ut profectò in eo tempore, quo fidem suam tentans diuersa piaculi scelera perpetratus est; in eo & suam

* Bar. &
Cent. satis
testatur est.

suam impiam finiret vitam. Nunc autem, Dei providentia, per manus sui principis Apostolorum beati Petri, simul & per tuum fortissimum brachium, præcurrente industria Deo * amabilis viri Folradi, tui fidelis, nostri dilecti filij, ordinatus est Rex super gentem Langobardorum Desiderius, vir mitissimus & in presentia ipsius Folradi sub iure iurando pollicitus est, restituendum B. Petro ciuitates reliquas; Fauentiam. Imolam & Ferrariam cum eorum finibus, simul & iam & saltora, & omnia territoria. Nec non & Ausimum, Anconam & Humanam ciuitates cum eorum territoriis, & postmodum per Garinodum ducem, & Grimoldum nobis reddendum spondit ciuitatem. * bonam cum finibus eius & in pacis quiete cum eadem Dei Ecclesia & nostro populo semper mansurum professus est; atq; fidelem erga à Deo protectum Regnum vestrum esse testatus est: & petiit nos, quatenus bonitatem tuam deprecemur, vt cum eo & cuncta gente Langobardorum magnam pacis concordiam confirmare iubeas.

* Vide Bar.
Anno 756.
N. 3. §. 19.

* Benoniæ.

Nam & Spoletini Ducatus Generalitas per manus B. Petri, & tuum fortissimum brachium, constituerunt sibi Ducem, & tam ipsi Spoletani, quamque etiam Beneuentani, omnes se commendare per nos à Deo seruata Excellentia tuæ cupiunt, & imminent anhelantius in hoc deprecando bonitatem tuam. Vnde petimuste, Excellentissime fili, & spiritualis Compater, vt si prædictus Desiderius, quemadmodum spondit, iustitiam sanctæ Dei Ecclesiæ suæ, Reipublicæ Romanorum, B. Petro protectori tuo plenius restituere, & in pacis quiete cum Ecclesia Dei, & nostro populo sicut in * pactibus, à tua bonitate confirmatis

* pactis, B.
partibus.

continetur, permanferit cum vniuerfa fua gente, iubeas in id, quod petit, tuas à Deo inspiratas aures inclinare; hoc interea anhelantius, vt nimis velociter, eidem Defiderio Regi, obteftando, admonendo, etiam & præcipiendo, dirigere iubeas, vt reliquas ciuitates, loca, fines & territoria atque patrimonia & saltora, in integro fuæ Ecclefiæ reddere debeat, & tale fundamentum, & optimum finem in caufa eius imponere iubeas, vt auxiliante Domino ipfa fancta Dei Ecclefiæ fecura maneat, vſque in finem ſæculi, vt plenaria iuſtitia à iuſto iudice, Domino Deo noſtro, & memoriale nomen tibi in ſæcula maneat, vel etiam cunctæ Chriſto protectæ genti veſtræ Francorum,

Inspiratus autem à Deo nimis feſtinanter cauſam fanctæ Eccleſiæ perficies; quia ſunt aliæ Canonicae cauſæ, quas perficere debeamus, pertinentes ad magnam Regni tui laudem, & magnam animæ tuæ, vel cunctæ gentis Francorum, immenſam mercedem, & hoc obnixè poſtulamus præcellam bonitatem tuam, vt inspiratus à Deo, & eius principe Apoſtolorum beato Petro, ita diſponere iubeas de parte Græcorum, vt fides fancta Catholica & Apoſtolica per te integra & inconcuſſa permaneat in æternum, & fancta Dei Eccleſia, ſicut ab aliis, & ab eorum peſtifera malitia liberetur, & ſecura reddatur, atque omnia proprietatis ſuæ percipiat; vnde pro animæ veſtræ ſalute, indefeſſa luminariorum concinnatio Dei Eccleſiis permaneat & eſuries pauperum egenorū vel peregrinorum nihilominus * reſecetur, & ad veram ſaturitatem perueniant.

* ſ. velene-
tur.

Quali-

Qualiter autem cum Silentario locuti fueritis, vel quomodo eum tua bonitas absoluerit, vna cum exemplari litterarum, quas ei dederitis, nos certiores reddite, vt sciamus, qualiter in communi concordia agamus sicut inter nos & Folradum, Deo amabilem, constitit. Ipse verò dilectus filius noster Folradus in omnibus causis, iuxta tuam præceptionem, peregit, & maximas gratias illi egimus pro suo certamine, qui videlicet ad vos reuertens: omnia qualiter acta sunt, bonitati vestræ intimabit; præsentem verò fidelissimos nostros, id est, Georgium Reuerentissimum ac Sanctissimum fratrem & coëpiscopum nostrum, atque Ioannem Regionarium, nostrumque Sacellarium, petimus, vt hilariori suscipiens vultu, in omnibus acceptare iubeas, & quicquid nostra vice bonitati tuæ locuti fuerint, eis in omnibus credere digneris, atque cum effectu causæ & lætabundis nuntiis ad nos remeandos absolueri iubeas. Nam & hoc obsecramus bonitatem tuam, vt nimis celeriter ad nos *coniungendum absolueri præcipias Reuerendissimum fratrem & coëpiscopum nostrum Wicharium.

* B. G. C.
commigrā.
dura.

Omnipotens autem Deus in cunctis actibus tuis, Excellentissime Victor Rex, suæ dextræ extensione te protegat, tibi que & præsentis vitæ prospera & post multorum annorum curricula, gaudia æterna concedat, faciatque cum tua dulcissima coniuge, Excellentissima Regina, spiritali nostra Commatre, & vestris meisque dulcissimis Filiis, maximo gaudio iocundari & Regni vestri gubernacula à DEO vobis concessa perfrui, & qui in præsentem vitam regni potestatem tene-

Math. 25.

tenetis, & iam futuro in saeculo cum Christo in aeternum regnetis, promerentes illam dominicam promissionem audire: *Venite benedicti patris mei; pro eo quod certamen bonum certati estis, cursum consummasti, fidem seruastis. Sumite positas vobis coronas, & accipite regnum vobis ab origine mundi praeparatum. Nam & ex hoc praecelsae & à Deo custoditae Excellentiae vestrae innotescimus, quia petiit nobis optatus religiosus Abbas vestri Monasterij sancti Benedicti pro monachis suis, qui cum tuo germano profecti sunt, vt eos absoluere iubeas, sed qualiter tua fuerit voluntas, ita de eis exponere iubeas. Incolumem excellentiam tuam gratia superna custodiat.*

Item exemplar Epistola eiusdem Papa ad Domnum Pippinum, Carolum, & Carolomannum dilectum, in quo continetur quod Haistolfus irritum fecerat pactum & iuramentum, quod iisdem Regibus de iustitia sancti Petri pollicitus fuerat cum nimis adiurationibus; iterum postulans adiutorium obtinere contra eundem.

IX.

Exstat a-
pud Bar.
Anno 755.
& Cent. 8.
cap. 10.

DOMNIS excellentissimis filiis Pippino Regi & nostro spiritali compatri, seu Carolo & Carolomanno item Regibus, & vtrisque patritiis Romanorum. Stephanus Papa. Prouidi & sapientissimi Salomonis Prophetica, ita fertur assertio. *Nomen bonum super misericordiam.* Nomen quippe bonum est, fidem, quam quis pollicitus fuerit, immaculato corde & pura conscientia custodire, & operibus implere. Nomen enim bonum est, totis viribus ad exaltationem

nem